



SLOVENSKA NARODNA SKUPNOST NA KOROŠKEM

Poselitvena zgodovina koroškega prostora je zaznamovana od poselitve in zlitja različnih narodov in plemen. Alpski Slovani so se na ozemlje danajšnje Koroške priselili v 6. stoletju. Dokaz za to pradedno naselitev je razpršeno naseljena slovenska narodna skupnost.

Pri zadnjem ljudskem štetju v l. 2001 je bila na osnovi vprašanja po občevalnem jeziku ugotovljena številčnost pripadnikov narodne skupnosti, ki jih je bilo okoli 12.500. Zaradi množice manjšinskozaščitnih določil se je položaj narodne skupnosti stalno izboljšal in ukrepi dežele Koroške za vzpostavljanje medsebojnega zaupanja so dodatno podpirali dialog med Korošicami in Korošci obeh jezikov. Pomemben prispevek so doprinesli pospeševalni ukrepi dežele in države, ki presegajo okvir 7. člena avstrijske državne pogodbe iz l. 1955. To dejstvo je bilo odločilno tudi za pozitivno oceno „Treh modrecev“ Evropske komisije l. 2001 v zvezi s položajem manjšine v naši deželi.

KULTURA

Kulturni razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem temelji na delu kulturnih krovnih organizacij ter vanje včlanjenih društev in skupin, ki jih je skupno nad 80. Zagotovljeno finančno pospeševanje, tako splošno kot vezano na projekte, s strani dežele in države, zagotavlja razvoj in krepitev kulturne identitete narodne skupnosti. Podpira se širok spekter kulturnega ustvarjanja na najrazličnejših področjih kot so gledališče, zborovsko petje, folklor, literatura, lutkarstvo, slikarski tedni, jezikovne počitnice, mladinska izmenjava itn.

Posebno podporo dežela namenja Slovenski glasbeni šoli, katere delovanje je zagotovljeno s triletno pogodbeno subvencijo s strani dežele. V šolskem letu je to šolo obiskovalo pribl. 530 šolarjev/-rk oz. dijakov/-inj. Na željo predstavnikov Slovenske glasbene šole trenutno potekajo pogajanja s Koroško glasbeno šolo/Kärntner Musikschulwerk o morebitni priključitvi Slovenske glasbene šole, da bi v bodoče bolje izkoriščali sinergije. Podporna sredstva za narodno skupnost v proračunu dežele Koroške za kulturo so velikodušno odmerjena in s tem se za kulturni razvoj narodne skupnosti odobravajo subvencije brez pridržkov. Skupna letna vsota izplačana za kulturne subvencije od l. 2003 znaša pribl. 34.000 evrov.

MEDIJI

Mediji v slovenskem jeziku na Koroškem so mdr. tednik „NOVICE“ ter cerkveni list „NEDELJA“, poleg tega se oddaja še celodnevni radijski program. V programu ORF sta televizijski stalnici tedenska oddaja „DOBER DAN, KOROŠKA“ in tedenski prispevek „SERVUS, SREČNO, CIAO“ v okviru deželnih poročil „Kärnten heute“.

Slovenski radijski spored se je od l. 2001 močno razvil. Po poskusnem celodnevnem sporedu od l. 2004 pripravljajo na osnovi nove pogodbe o sodelovanju med ORF-om, Radiem dva d. z o. j. in društvom „AGORA“ docela slovenski spored na frekvenci 105,5 MHz.

Nova ponudba se je v primerjavi z dotedanjim dnevnim 50-minutnim radijskim sporedom s tem bistveno razširila. Za program skrbi personalno povečano slovensko uredništvo koroškega deželnega studia ORF. Tako je zagotovljena dolgoročna programska ponudba za slovensko narodno skupnost. Novi zagon celodnevnega radijskega sporeda je bil omogočen z enkratnimi subvencijami, ki so jih odobrile dežela Koroška, država in Republika Slovenija.

ZASTOPSTVA

Družbenopolitično strukturo narodne skupnosti sta do leta 2003 zaznamovali dve politični interesni skupnosti. Narodni svet koroških Slovencev zastopa bolj katoliško usmerjene Slovence, Zveza slovenskih organizacij pa po lastni definiciji pokriva leve do sredinsko desne svetovnonazorske opcije. L. 2003 je bila ustanovljena Skupnost koroških Slovencev in Slovenk. Prizadeva si za dialog znotraj slovenske narodne skupnosti na Koroškem ter za skupno, demokratično, pluralistično zastopstvo koroških Slovencev in Slovenk.

Vse tri interesne skupnosti so zastopane v Sosvetu za slovensko narodno skupnost. Le-ta deluje v okviru Urada zveznega kanclerja na Dunaju in svetuje zvezni vladi in na poziv tudi deželni vladi. Sosvet poleg tega predlaga letne podpore za slovenska društva iz državnih sredstev in je zadolžen za zastopanje kulturnih, socialnih in gospodarskih interesov narodne skupnosti.

Narodno skupnost na Koroškem na občinski ravni zastopa Enotna lista (EL). EL je nadregionalno združenje slovenskih občinskih svetnikov. Pri občinskih volitvah marca 2003 je v 24 južnokoroških občinah dobila 5.632 glasov. Povezovalne naloge v gospodarskem pogledu doma in v sosednjih državah, zlasti v Sloveniji, opravljajo mdr. Slovenska gospodarska zveza, AACC (Alpsko-jadranski center za čezmejno sodelovanje), Avstrijsko-slovenska družba in slovensko gospodarsko združenstvo ter bančništvo in posojilništvo (Zadruga, Posojilnice, Zveza-Bank).

BIRO ZA SLOVENSKO NARODNO SKUPNOST

Da bi slovenski narodni skupnosti bil omogočen boljši dostop do deželne uprave, je bil na pobudo deželnega glavarja Jörga Haiderja l. 1990 ustanovljen „Biro za slovensko narodno skupnost“ pri Uradu koroške deželne vlade. V okviru direktije urada deželne vlade deluje kot urad in servisna služba v zvezi s slovensko narodno skupnostjo. Ustanova te vrste je po vsej Avstriji edinstvena.

Biro za slovensko narodno skupnost opravlja poleg vsakdanjega administrativnega dela tudi prav pomembno informacijsko delo in funkcijo stikov z javnostjo. Z dvema osrednjima vsakoletnima prireditvama, „Kulturnim tednom koroških Slovencev“ in „Evropskim kongresom narodnih skupnosti dežele Koroške“ je pridobil dokajšnjo stopnjo pozitivne pozornosti tudi preko deželnih meja. Med nadaljnje naloge šteje prevajalska dejavnost, obravnavanje prošenj za subvencije ter delo za vzpostavljanje medsebojnega zaupanja v smislu dobrega sožitja v deželi. Za svoje ambiciozno delovanje Biro za slovensko narodno skupnost potroši letno sredstva v višini 70.000 evrov.

V letu 2005 je bil Biro za slovensko narodno skupnost delno prestrukturiran. Sedanja organizacijska oblika predvideva tim štirih sodelavk in sodelavcev.